

[Hlavní stránka](#)

ZOO report 2/00

[Příhovor](#)

[Půvabné, ale ohrožené](#)

[Děčín prohlubuje přeshraniční spolupráci](#)

[Tygří skály](#)

[Velké kočky versus kuřata](#)

[Horké novinky](#)

[Péče o velké kočky](#)

[Úspěchy zahrady zvyšují prestiž Brna](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Zoologické zahrady potřebujeme

Musím se přiznat, že můj vztah k zoo prošel třemi obdobími. Jako každé dítě jsem do zoologické zahrady chodil rád. Vždyť kdo by nechtěl na vlastní oči vidět zblízka ta krásná zvířata ze stránek příběhu o lvici Else nebo z přírodopisných filmů o Africe? Pak jsem našel malou hodonínskou zahradu, tehdy ještě nazývanou zookoutek, navštívil později a neměl jsem úplně dobrý pocit při sledování velkých šelem, jak se mezi betonovými zdmi sotva otočí, aby ušly těch pár metrů zpět na druhý

konec klece. Trvalo několik let, než jsem se vrátil a ve velkých zoo ke svému příjemnému překvapení našel podmínky docela jiné. Jsem rád, že mezi ně patří i ta brněnská, že zoologické zahrady plní stále lépe své poslání, které já nacházím především ve dvou oblastech.

Tou první je samozřejmě záchrana neohroženějších živočišných druhů. Jsem přesvědčen, že to má smysl, že je obrovskou a nenahraditelnou ztrátou přijít o jakýkoli kousek z úžasné pestrosti naší planety a že díky zahradám máme stále šanci některá naše selhání napravit. Druhou oblast nazvu pracovním ekologická výchova. Víme všichni, že neúčinnější cestou k trvalé ochraně životního prostředí je změna našeho chování. Zákony, úřady a instituce jsou jistě nezbytné; ale pokud nepochopíme, že tu nežijeme sami, že pokud tu chceme ještě nějakou dobu vydržet, musíme se chovat šetrně a ohleduplně; příliš nám nepomohou. Náklonnost ke zvířatům, domácím i exotickým, může být jednou z velmi dobrých možností, jak v lidech probudit odpovědnost za živý svět kolem sebe. Proto je skvělé, že zoologické zahrady otevírají své brány dokořán, nabízejí programy pro děti i dospělé, snaží se vtáhnout lidi do řešení svých problémů. Věřím, že z toho budou mít užitek nejen lvi, žirafy a papoušci, ale i my všichni.

*RNDr. Libor Ambrozek
předseda Podvýboru pro ochranu
životního prostředí Poslanecké sněmovny*

Půvabné, ale ohrožené

Nový pavilón tygrů sumaterských a levhartů cejlonských vrhá s

jistou nadsázkou svůj stín, daný jeho výjimečností, na nedalekou expoziční řadu malých kočkovitých šelem. Přitom pumy, rysy, servaly a malé kočky vůbec, patří už po desítky let k neodmyslitelným obyvatelům Mniší hory. V této bohaté kolekci jsou také kočky rybářské, kočky krátkouché, kočky bengálské a v posledních měsících přibýly do Zoologické zahrady města Brna dva chovné páry, v zoo se jen málo kdy vyskytujících, koček pouštních. Na Mniší hoře jsou tedy zastoupeny druhy reprezentující Ameriku, Asii, Afriku a Evropu připomíná největší z nich - rys ostrovid. Hovoříme-li o vzácných členech tohoto mňoukajícího kolektivu, pak je nutné připomenout i to, že hlavním cílem chovatelů a zoologů je odchov těchto zvířat a tedy posílení jejich zatím neradostného počtu. Radost jim letos udělala kočka rybářská, která se zdárně stará o svá tři koťata. Ta ovšem v Brně nezůstanou, ale podle rozhodnutí koordinátora chovu EEP zamíří do některé jiné zoologické zahrady, aby tam v době dospělosti posílila naději na zachování svého druhu. Stejně očekávají brněnští chovatelé i od koček pouštních, ovšem až za rok či dva, kdy plně dospějí.

Skutečnost, že zejména rozloha jednotlivých ubikací malých kočkovitých šelem nepatří zrovna k ozdobám Mniší hory netrápí jen návštěvníky, ale, a to zcela pochopitelně, i pracovníky zoo. Proto i na ně pamatovali ve strategii rozvoje a ve středním časovém horizontu se i jim dostane prostor takové kvality, jakou si dnes mohou užívat tygři sumaterští i levharti cejlonští.

Dr. Jaroslav Kučera
zoolog

Děčín prohlubuje přeshraniční spolupráci

V děčínské zoologické zahradě vyrůstá v současnosti na více než jednom hektaru plochy zatím největší expozice fauny prezentující dva národní parky, Saské Švýcarsko v Německu a Českosaské Švýcarsko v Čechách. V praxi to znamená výstavbu pětaticeti výběhů a voliér, ve kterých naleznou svůj domov živočiši, kteří žili nebo dosud žijí v těchto příhraničních oblastech. Projekt výstavby tohoto komplexu expozic je financován z prostředků programu Phare a sedmadvaceti procenty z rozpočtu děčínské radnice. Evropská

unie byla vůči Děčínu štedrá i o dva roky později, tedy v roce 1999, kdy ze stejného zdroje (Phare) obdržela zoo finanční podporu na realizaci rozsáhlého trojjazyčného informačního systému ve výše uvedených prostorách.

Letošní novinkou Děčínských je v rámci mezinárodní spolupráce jejich účast v Projektu vzdělávání v oblasti informačních technologií v evropských zoo (E.Z.I.T.T.), který je finančně podpořen z fondu Leonardo da Vinci. Partnery děčínské zoo jsou zoologické zahrady v Paingtonu, Dublinu, v Drážďanech, Budapešti a Univerzita v Plymouthu. Celý projekt zastřešuje Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií. Kromě příkladné aktivity vedení Zoo Děčín je chvalitebné i to, že tento mezinárodní vzdělávací projekt podtrhuje mj. snahu asociace jak o prohlubování spolupráce mezi zahradami, tak na zvyšování standardu v celé EU i ve státech, které se na vstup do unie intenzivně připravují.

Ing. Eva Podhorská
Zoo Děčín

Tygří skály

Tygří skály, jak se nový pavilón, v němž naleznou svůj domov sumaterští tygři a cejlonští levharti už nepatří do říše snů, ale stal se reálnou a přitažlivou expozicí Mniší hory. Jedním z prvních úkolů, které si MVDr. Martin Hovorka před čtyřmi roky, tedy v čase svého nástupu do funkce ředitele Zoologické zahrady města Brna uložil, bylo vybudování důstojného a moderního pavilónu pro některý zajímavý druh zvířat, který má co říci jak návštěvníkům, tak i odborné veřejnosti. Sumaterští tygři i cejlonští levharti tyto podmínky dokonale naplnili. Časovou poslušnost sice dostatečně zachycují snímky z jednotlivých etap výstavby, leč několik

zajímavých postřehů tuto fotoreportáž oživí a doplní.

Malá část expozice je na místě bývalého výběhu a ubikací tygrů a také pum. O tom, jak nevyhovující toto zařízení bylo svědčí i to, že současný výběh je sedmnáctinásobně větší, o kvalitě zastřešených prostor ani nemluvě. V moderní ubikaci pamatovali i na porodnice, místnosti, které jsou návštěvníkům skryty, ale za to dokonale vyhovují šelmám. Na Mniší hoře tedy do budoucna počítají i s rozmnožováním obou velmi ohrožených druhů. Brno má dokonce příslibenu samici levharta, která přicestuje až z indonéské Jakarty. Zajímavou součástí celé expozice jsou i informační tabule, které poutají jak svým neortodoxním pojetím, tak i nezaměnitelným rukopisem výtvarníka Jana Bodečka.

A na závěr snad jen to, že oproti původnímu návrhu doznala, ke svému prospěchu podstatných změn i čelní fronta ubikací, jež je nyní organicky začleněna do celého komplexu. Skály, palisády i rohože, kterých je použito, nijak nepopírají existenci budovy samotné ovšem vytvářejí architektonicky sourodý celek s ostatními částmi Tygřích skal.

Petr Urbánek

Velké kočky versus kuřata

V zoologických zahradách nebývá nikdy nouze o překvapení. Nejinak je tomu i na Mniší hoře. A v čem spočívalo? Je pochopitelné, že se podstatná část tisíců návštěvníků, které k cestě do brněnské zahrady přilákalo nejen pěkné počasí, ale také informace o tom, že Tygří skály míří už do finíše, snažilo alespoň nahlédnout do nové expozice, jenže to pro ně nebylo tím nejzajímavějším. Také už tradičně nejoblíbenější surikaty v Tropickém království tentokrát nehrály prim. A co tyto dvě nejzajímavější expozice Mniší hory odsunulo na stříbrný a bronzový stupínek pozornosti přátel přírody? Je až k nevíře, že to byla malá provizorní výstavka kuřátek, kachňátek, housátek, jehňátek, kůzlátek a králíků. Naším záměrem bylo takovým způsobem symbolizovat jaro - čas zrození, jenže z reakcí dětí i dospělých vyplynulo, že mnozí z nich měli velké problémy s tím, aby vůbec rozeznali kachňata od housat. A tak, zatímco i nejmladší návštěvníci suverénně určí druh a někdy i poddruh exotického zvířete, docela obyčejná domácí drůbež je uvádí do rozpaků. A poučení, nejen pro pracovníky zoologických zahrad, ale také pro rodiče? Učiňme vše pro to, aby si naše nejmladší generace uvědomila, že k přepestré paletě fauny naší planety patří i ta kuřata, kachňata, housata a další domácí zvířata. Také že kravička není modrá, jak tvrdí reklama.

A co pro to učiní na Mniší hoře? Nejen, že ještě letos budou zahájeny práce na kontaktní dětské zoo, ale v nové koncepci rozvoje zahrady je i expozice Selský dvorec.

Petr Urbánek

Horké novinky

Mezinárodní klání škol letos odstartuje

Projekt Ochrana přírody nezná hranice, jehož cílem je posoudit na mezinárodní úrovni znalosti žáků základních škol z Brna, Brna-venkova, Břeclavska a obecných škol ve Vídni a okolí proběhne ve školním roce 2000/2001. Fond malých mezinárodních projektů Phare na

něj uvolnil 600 tisíc korun a na 200 tisíc doplatí ze své pokladny iniciátorka akce Zoologická zahrada města Brna. Představitelé Tierparku Schönbrunn, a brněnské a bratislavské zoo, kteří se sešli koncem května v Brně mj. konstatovali, že projekt získal i velmi pozitivní ohlas na školách.

Ředitelé zoo navštívili Brno

Na sto dvacet vedoucích pracovníků zoologických zahrad střední a východní Evropy, kteří se sešli v první květnové dekádě na mezinárodním semináři o rozvoji zoo ve Zlíně, navštívilo 3. května Mniší horu. Vzhledem k tomu, že náplní setkání ředitelů a jejich doprovodu bylo zejména hledání cesty, jak ve městech, které finančními prostředky příliš neoplývají, přebudovat zahrady v zařízení moderního typu, odvezli si z brněnské zahrady, která za

své vlastní prostředky vybudovala i exkluzivní tropické království, řadu poznatků.

Zakládací listina oslavila padesátiny

Součástí letošního Jarního otevírání Mniší hory, které proběhlo o prvním květnovém víkendu byla i oslava padesátého výročí podepsání zakládací listiny brněnské zoologické zahrady. Poté stačily tři roky usilovné práce, aby byla slavnostně otevřena. Toto kulaté jubileum připomněli pracovníci zoo leporelem s historickými fotografiemi a fundovaným textem. Další fotografie informující o historii Mniší hory si mohli návštěvníci zoo prohlédnout ve foyeru správní budovy.

Péče o velké kočky

Tygři, levharti ani ostatní velké kočky nepatří k nejčastějším pacientům veterinární nemocnice naší zoologické zahrady. Zásahu na tom má prevence zahrnující parazitologické vyšetření ve dvouměsíčních intervalech a pravidelná každoroční vakcinace proti virovým onemocněním.

Kromě běžných vyšetřovacích metod provádíme při nezbytné imobilizaci automaticky hematologické a biochemické vyšetření krve. Ta nás informují o aktuálním zdravotním stavu jedince a také nám pomáhají stanovit optimální krmnou dávku. Například na základě získaných poznatků přidáváme šelmám krmným vykrveným masem kalcium. Vráťím se však ještě k imobilizaci velkých koček, chci připomenout, že zavedení medetomidinu (Domitor) na náš trh řadu problémů s tím spojených, odstranilo. Konkrétně. Za poslední tři roky jsme imobilizovali bez komplikací velké kočky v jednadvaceti případech: z toho tygry sumaterské sedmkrát a levharty cejlonské čtyřikrát. Ovšem ani nejsvědomitější prevence onemocnění zcela nevyloučí. U sumaterské tygřice Hari jsme v roce 1998 diagnostikovali gastrokopickým vyšetřením žaludeční vřed a vedli úspěšně dlouhodobou léčbu.

V brněnské zoo umíme také uměle odchovat velké kočkovité šelmy, to ostatně není nic výjimečného. Na Mniší hoře se ale setkáváme s řadou problémů zejména u malých levhartů i jaguárů, méně už u tygrů, dovedeme si s nimi však vždy poradit. Tady bych chtěl připomenout, že i když mláďata velkých kočkovitých šelem v každé zoo velkou návštěvníckou atrakcí, musíme vycházet z toho, že je počet narozených mláďat kupříkladu tygrů podmíněný možnostmi jejich uplatnění v evropském zachovném programu. V přírodě regulují počet jedinců nemoci, nedostatek potravy, šelmy, a to i jedinci vlastního druhu. Jinak by došlo k přemnožení, protože např. lvce je schopna přivést na svět více než třicet mláďat. Vlivem zmíněných faktorů se však dospělosti dožijí dvě koťata.

Věřím, že především geneticky cenný pár levhartů cejlonských se bude mít v novém domově čile k světu a že se nám podaří vytvořit perspektivní pár tygrů sumatránských, abychom nemuseli zvažovat negativní populační opatření a mohli se radovat společně s našimi návštěvníky z nových přírůstků.

*MVDr. Stanislav Mazánek
veterinární lékař Zoo Brno*

Úspěchy zahrady zvyšují prestiž Brna

Sumaterští tygři i cejlonští levharti mohou být se svoji novou expozicí rozhodně spokojeni. Tygří skály jsou i středem pozornosti návštěvníků a potěšitelné je i to, že počet těch, kteří zamíří na Mniší horu zásluhou nového pavilónu velkých kočkovitých šelem, narůstá. Hektická doba budování dnes obdivované expozice, která se neobešla bez potíží, skončila. Po Tropicckém království nabízíme konečně návštěvníkům pavilón přinejmenším srovnatelný s obdobnými areály moderních, ovšem i

movitějších zoo. Nechci se však v následujících řádcích zamýšlet nad investičními možnostmi Mniší hory. Brněnská radnice, i když své zoologické zahradě přeje, prostě více financí uvolnit nemůže. Je tedy na nás, abychom nespolehali jen na to, že se solventnost druhého největšího města v České republice zlepší, ale i s tím, co máme ve vlastní pokladně, v přestavbě zahrady pokračovali. Chci jen připomenout, že nás k tomu nezavazuje pouze členství v Evropské asociaci zoologických zahrad a akvárií a ve Světové organizaci zoologických zahrad, ale také skutečnost, že každý úspěch Mniší hory i Stálé akvarijní výstavy je i příspěvkem k dobrému jménu a turistické atraktivitě moravské metropole.

Nakonec bych chtěl připomenout, že spoléháme také na to, že svoji přízeň brněnské zoologické zahradě projeví i velké prosperující firmy. Nejen pro to, že se větší či menší měrou podílejí na devastaci životního prostředí, ale jejich managementy si také uvědomí, že příspěvek zoo má mnohem vyšší návratnost, než finance investované do nákladných reklamních kampaní. O jejich aktivitě při záchraně ohrožených druhů se ročně dozvědí sta tisíce milovníků přírody, kteří Zoologickou zahradu města Brna navštěvují.

Martin Hovorka
ředitel Zoo města Brna

© ZOO Brno, 1998

webmaster: Česká vydavatelská pro internet, s. r. o. /webhouse.cz/